

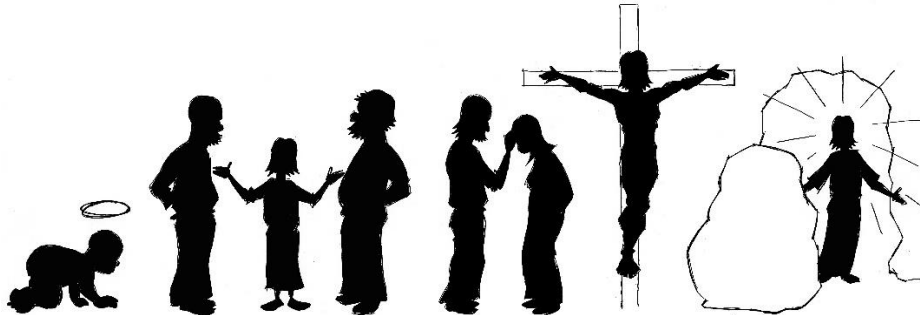
Fastetiden, Den stille uke og Påsken

Samling 15, Økt 2

Fastetiden og Jesu 40 dager i ørkenen

I Samling 7, Økt 4 står det en god del om selve fastetiden. Hvis dere ikke fikk gjennomgått dette i 8.klasse, eller dere ønsker å repetere dette nå, så ta en titt på side 1 og 2 fra denne ressursen.

Så var det Jesu 40 dager i ørkenen. Hvorfor gjorde han dette, og når skjedde det? Var dette rett før Palmesøndag og Den stille uke? Rett før han skulle innstifte nattverden, korsfestes og så oppstå igjen? Nei, dette var faktisk en god stund tidligere. Det var mest sannsynlig ikke det samme året en gang. I Johannesevangeliet står det blant annet at Jesus deltok ved tre påskefeiringer rett etter de 40 dagene i ørkenen og før han døde. Det var først etter å ha vært i ørkenen at han begynte å samle disipler, gjøre under, og å undervise. Tiden i ørkenen var en renselses- og forberedelsestid for Jesus.

Nå hadde det allerede skjedd en del ting med Jesus før han startet sitt virke, ting som det på ingen måte er vanlig at skjer med vanlige mennesker. Bare tenkt på når han ble født og alt det som skjedde da. Ta gjerne en kort samtale rundt akkurat dette for å peke ut de «unormale» hendelsene ved Jesu fødsel. Så har dere kanskje vært borti det som skjedde i templet da Jesus var 12 år-? Plutselig sitter Jesus – en 12-åring- og som underviser de skriftlærde. Han, som bare var et barn, viste seg å ha mye mer kunnskap om Gud enn noen av disse skriftlærde (= jødiske prester og ledere).

Som menneske følte Jesus også på fristelsen til å velge feil, men i motsetning til oss mennesker – når vi blir fristet til ting vi innerst inne skjønner vi ikke burde velge eller gjøre – så skjønnte Jesus med én gang hva som var riktig å gjøre. Selv om han av Djevelen selv ble tilbudt alt man som menneske kunne drømme om av jordiske goder, så sa ikke Jesus bare nei til dette. Han ble sint, og formante at Djevelen skulle forsvinne (vike fra ham).

Vi kan lese om det at Jesus ble fristet både i Markus-, Matteus- og Lukasevangeliet. Hendelsen skjedde for øvrig like etter at Jesus ble døpt av Døperen Johannes:

Mark 1,12: <https://bibel.no/nettbibelen?book=MRK>

Matt 4:

<https://bibel.no/nettbibelen?submit=Vis&&parse=Matt+4%2C10>

og i **Lukas 4:**

<https://bibel.no/nettbibelen?book=LUK&chapter=4>

Hvordan har disse 40 dagene blitt til vår fastetid?

I YOUCAT Konfirmant kapittel 1 sammenlignes det å forberede seg til konfirmasjon med det å forberede seg til å løpe en maraton. Noen ting forbereder vi oss til kun én gang i livet, andre ting forbereder vi oss til flere ganger, ja kanskje hvert år, hver måned, hver uke, eller til og med hver dag. Forberedelse, det kan være så mangt. De fleste store begivenheter/hendelser krever at noen gjør noen forberedelser. Skal du virkelig bli god på noe, ja da må du øve deg en masse; det gjelder både fysiske bragder og akademisk måloppnåelse. Skal du feire noe, krever det også en viss grad av forberedelse (alt ettersom hva som skal feires). Påsken er noe vi, som kristne, burde forberede oss på for fullt ut å forstå både hva som skjedde (med Jesus), og samtidig hva dette har å si for oss mennesker og for meg og deg som enkeltindivider.

Tenk på hvordan man forbereder feiring av noe så vanlig som en bursdag. Vi gjør ikke dette hele året (alle har vel kun én fødselsdag 😊). En slik dag krever ofte litt ekstra arbeid. Har du festen hjemme er det mange som synes de bør vaske og rydde en del før gjestene kommer. Man planlegger kanskje alt fra maten til underholdning/det man skal fordrive tiden med på festen. Velger du å ta festen ut på en restaurant, krever det at du har nok penger å betale med. Kanskje vil du også bowle, dra på kino eller foreta deg noe annet artig med venner og kjente på bursdagen din, og da må noen betale for dette. Hvordan får de penger til dette? Jo, de har brukt sin arbeidstid og arbeidskraft slik at du (den som skal feire bursdag) kan få penger til mat m.m. Tenkt også på gavene man ofte får. Dette har noen også brukt tid, krefter og ressurser (penger) på. Det at de du inviterer faktisk kommer, at de tar av sin dyrebare tid for å feire deg, det krever også noe.

Tenk om vi feiret bursdag hver dag. Ikke bare ville det vært tidkrevende og dyrt, men vi ville fort bli lei. Da synes vi heller det er verdt å gjøre denne *ene* dagen spesiell, og er derfor villige til å ofre litt ekstra.

Hvis du reflekterer litt over påsken, så skjønner du fort at denne feiringen er mye viktigere enn våre egne bursdagsfeiringer. Påsken, og Jesu oppstandelse er den gaven Gud har gitt oss slik at vi ikke skal dø for alltid, men heller leve i all evighet. Det er det kanskje verdt å feire-? (❗) Ettersom denne feiringen er så stor og viktig, er det naturlig at forberedelsen til en slik feiringen også tar mer tid enn forberedelsene til en vanlig bursdagsfeiring. Påsken er også noe vi bør reflektere over inni oss. Det handler om vår tro, vår sjel og vårt forhold til Gud. Selv om vi kanskje bruker tid på å pynte til påske og å lage god påskemak, så er det den indre forberedelsen til påskefeiringen som er viktigst av alt.

Det å forberede seg på innsiden, det krever en litt annen forberedelse enn f.eks. å løpe maraton eller å feire bursdag. Når du skal forberede deg til en atletisk konkurranse må du selvfølgelig forberede deg mentalt, men styrker du ikke musklene og din fysiske utholdenhet, kan du likegodt la være å bli med. Når du skal forberede deg til påske må du styrke troen din og din evne til å velge mellom rett og galt. Tenkt deg bare om du selv ble fristet slik Jesus gjorde. Hvis du ikke var vant til å avstå fra fristelser, ville du ikke hatt en sjans til å se og tenke klart nok til å si *nei*.

Ved å faste – å lære seg å gi avkall på ting man har veldig lyst på og å bruke tida si på andre enn seg selv – trener man seg opp til nettopp å bli sterkere til å tåle de vanskelige valgene i livet. Samtidig trener vi oss opp til å verdsette det som er bra og viktig. Det kan kanskje være lett å forestille seg: Har du brukt de 40 dagene i fasten til å avstå fra egne fristelser og å bruke mindre tid og penger på deg selv og mer på andre, ja da må jo feiringen av påske blir fantastisk. Endelig får vi spise det vi ønsker, vi får slappe av, feire, bruke tid på ting vi liker å gjøre, glede oss, m.m. Hvis hele fasten hadde vært en eneste stor fest, ville ikke påskefeiringen vært så veldig spesiell.

Ved å gjøre påsken til en viktig og stor feiring – ja, ved å bruke så mye tid, krefter og indre viljestyrke i forberedelsestiden (fasten) – da kan får vi en forsmak på hva hele poenget med oppstandelsen er. En flott feiring er alltid bra, men det Jesus har gjort for oss ved først å dø på korset, og så overvinne døden og stå opp igjen, er ubegripelig mye bedre. Det er så bra at det vanskelig for oss mennesker å fatte.

Den stille uke og Triduum: Hva skjedde med Jesus?

Her kan det være både dere (konfirmantene) og kateketen(e) deres vet nok om det som skjedde slik at dere bare kan prate sammen for å repetere og reflektere.

Det viktigste blir å forklare følgende:

- a. Hva er Den stille uke?
- b. Hva skjedde på Palmesøndag, og hvorfor?
- c. Hva Skjedde på Skjærtorsdag, og hvorfor?
- d. Hva skjedde på Langfredag, og hvorfor?
- e. Hva skjedde på Påskeaften, og Påskemorgen, og hvorfor?
- f. Hva er Det hellige triduum?
- g. Hvor lenge varer påsken ... og: Hvorfor?

Vil dere ha mer info?

Ta gjerne en titt på dette:

https://www.katolsk.no/praksis/syklus/artikler/stille_uke

https://snl.no/den_stille_uke

<https://www.katolsk.no/nyheter/2021/04/det-hellige-triduum-langfredag>

<https://www.ewtn.no/pasketiden/>

Leseteater: Den Stille Uke og Oppstandelsen

Først og fremst: Hva er leseteater?

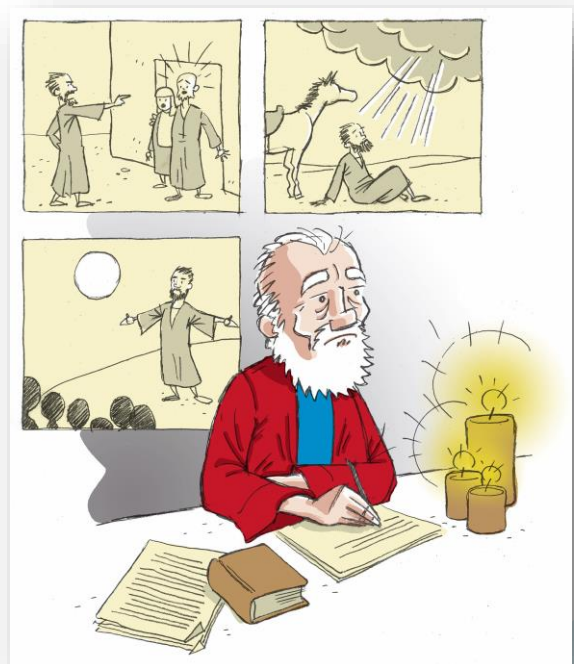
Leseteater er en type framføring – eller høytlesning – der man lever seg inn i historiene ved å lese dem. Det er ikke sikkert man tildeler noen en spesiell rolle, for det er ikke sikkert det finnes typiske replikker i teksten. Man tar heller en vanlig fortelling, som f.eks. et eventyr, en novelle, eller – slik vi skal gjøre her – en (eller flere) tekst(er) fra Bibelen, og man inntar rollen som fortelleren som skal formidle et budskap på en måte som best får frem innholdet og gjør det interessant. Dette krever en god del innlevelse og en del kreativitet rundt stemmebruken.

Så er det ikke snakk om at én person skal lese en hel fortelling alene. Her skal små grupper få tildelt/ansvar for en fortelling. Da bestemmer man på forhånd hvordan man skal dele opp teksten slik at alle får lest litt. Dette kan gjøres på forskjellige måter. Man kan enten si at man leser et avsnitt hver (hvis avsnittene er sånn passelig lange), eller man kan bestemme seg for å ta 3 – 6 setninger hver seg. Hvis man gjør den siste løsningen/varianten, så vil det bety at man kanskje bytter leser midt i en handling. Det kan være veldig gøy, men også litt utfordrende. Det blir som å gi en lese-stafettpinne videre. Den som overtar skal ikke kun overta en opplesningsjobb, men en formidling av innholdet.

Tenk at det er noe veldig spennende som holder på skje i en tekst man leser som leseteater. Den som leser hever stemmen, er engasjert, lever seg skikkelig inn, men så – midt i handlingen – må hun eller han stoppe å lese, for nå er det nestemann sin tur. Hvordan skal nestemann takle å overta lesingen nå? Greier han eller hun å leve seg inn på samme måte, eller velger han eller hun en helt annen stil?

Hvorfor leseteater i konfirmantkatekesen?

Målet med konfirmasjonstiden ... Vel, det er mye som er målet med konfirmasjonstiden. En svært viktig ting er å kunne ha noe å ta med seg videre. Bibelhistoriene er viktige for de danner grunnlaget for troen vår. Her har viktige personer skrevet ned historier som hjelper oss å forstå Gud bedre. Selv om den katolske tradisjonen er svært viktig for oss katolsk kristne, så vil det være litt rart å kalle seg kristen uten å ha noe som helst kjennskap til hva som står i Bibelen. Vi må derfor finne metoder for å lese i denne så svært viktige boken, og for å *huske* det vi leser. Leseteater er en slik metode.

På bildet til høyre ser du Paulus, som har skrevet opptil flere av de bøker og brev som finnes i Det nye testamentet.

LESETEATER ...

Dette er hva dere gjør:

- 1) Gå sammen i grupper, ideelt sett på mellom 6 – 8 stykk. Det kan hende dere kan bruke helgen grupper (hvis dere har/bruker det), men det er lurt at kateketen deres ser på instruksjonene fra YOUCAT Lærerveiledning, hefte 2, side 74 i forkant.
- 2) Før gruppene får tildelt tekster de skal lese, kan det være lurt å ha hørt tekstene først. Kanskje kateketen deres kunne lese tekstene for dere først. Det er ikke nødvendig. Kateketen deres avgjør dette. Hver gruppe får tildelt 1 – 3 tekster, alt ettersom hvor lange tekstene er.
- 3) Før dere begynner å lese sammen (som lese teater), er det lurt at hver og en av dere leser igjennom (inni seg) den teksten dere velger å lese først, med mindre dere allerede gjorde det i plenum helt først.
- 4) Så må dere bestemme hvor mye hver person skal lese av gangen. Det er ikke slik at alle kun skal lese én gang hver. Det aller beste er om alle i gruppa får lest opptil flere ganger i løpet av en tekst/historie. Er teksten dermed veldig kort, betyr det at hver og en kun leser et par setninger av gangen. Er det en lengre tekst, kan man kanskje lese (mer) nesten et helt avsnitt. Dette må dere ta en kjapp avgjørelse på før dere begynner å lese.
- 5) Når dere leser, er målet altså: **Å leve seg inn så godt som mulig slik at stemmen din (tonehøyde og intensitet) reflekterer innholdet i det du leser.**
Akkurat dette vil alle tolke litt forskjellig, naturlig nok. Det gjør ikke noe. Det viktigste er å prøve å lese slik at det blir spennende og interessant å høre på.
- 6) Start lese teateret når dere er ferdige med alle forberedelsene.
- 7) Pass på å gjennomføre punkt 3 – 6 hver gang dere skal lese en ny tekst.

Tekst-/bibelhistorieforslag til lese teateret:

Det er viktig at tekstene denne gangen er hentet fra temaet for denne økta: Jesus i Den stille uke og Jesus og Oppstandelsen/Påskan. Her har vi hentet tekster direkte fra Bibelen. Bibeltidslinja har tilpassede og forenklete tekster. Har dere andre tekster som også beskriver det som skjedde med Jesus i påskan, så bruk gjerne disse.

- 1 – Palmesøndag, Jesus og Jerusalem: Matt 21,1-10, og også vers 12-17 <https://bibel.no/nettbibelen?book=MAT&chapter=21>
➔ Tilsvarende tekst på Bibeltidslinjen: <https://bibel.no/tidslinjen/inntog-jerusalem>
- 2 – Skjærtorsdag, Nattverden, og alt det andre som skjedde: Matt 26,17- <https://bibel.no/nettbibelen?book=MAT&chapter=26>
Det er ikke nødvendig å lese alle historiene her. Velg dere gjerne ut et par av dem.
➔ Tilsvarende tekster på Bibeltidslinjen: <https://bibel.no/tidslinjen/nattverd> OG <https://bibel.no/tidslinjen/peter>
- 3 – Langfredag, Jesus og Pilatus, Korsfestelsen, m.m.: Matt 27 <https://bibel.no/nettbibelen?book=MAT&chapter=27>
Luk 23 <https://bibel.no/nettbibelen?book=LUK&chapter=23>
➔ Tilsvarende tekster på Bibeltidslinjen: <https://bibel.no/tidslinjen/pilatus> OG <https://bibel.no/tidslinjen/golgata>
- 4 – Graven, Oppstandelsen og Misjonsbefalingen: Matt 28 <https://bibel.no/nettbibelen?book=MAT&chapter=28>
Luk 24 <https://bibel.no/nettbibelen?book=LUK&chapter=24>
➔ Tilsvarende tekster på Bibeltidslinjen: <https://bibel.no/tidslinjen/kvinner-graven>

FASTETIDEN OG MEG SELV

Det er et helt år siden forrige faste, og en del av dere var kanskje ikke i konfirmasjonskatekesen i forrige katekeseår (i 8.klasse), og/eller er kanskje ikke så vant til å faste-? Det er for så vidt helt greit! Det å faste er ikke noe barn nødvendigvis skal gjøre, men når dere nå har blitt ungdommer, og til og med snart skal konfirmeres, da er det på tide å begynne å ta dette med å faste litt mer seriøst.

Nå har dere kanskje sett litt på hvor tradisjonen med å faste kommer fra. Kanskje har dere også lest litt om andre som faster?

Det store spørsmålet blir nå: Hva kan nettopp du gjøre i fastetiden?

Ta en liten samtale rundt dette. Kanskje er det en idé og sette seg sammen i par eller grupper for å diskutere dette først. Se hvor mange ideer dere kan komme på, og del så med hverandre i plenumsgruppa.

Forslag til fastisvar - Ideer til fasting som passer for ungdom på din alder:
 Bruke mer tid på Gud (bønn, lese i Bibelen, gå i Kirken). – La være å spise godteri. – Gi pengene du til vanlig bruker på deg selv til folk som ikke har nok. Eks.: Caritas sin fasteaksjon, Røde Kors, Kirkens Bymisjon eller andre hjelpeorganisasjoner. – Unngå mat man liker så godt at man ofte spiser for mye (men passe på at du får nok næring likevel, ettersom dere ungdommer fremdeles er under utvikling (vokser). – Bruke tid og krefter på å hjelpe noen som virkelig trenger det.

Hvis dere gjennomførte økt 4 i Samling 7 til dette konfirmantopplegget da dere gikk i 8.klasse (Kateketen: Lærerveiledning Hefte 1, side 85 og 86), fikk dere kanskje øvd på det å gjøre noe for andre i fastetiden. Det kan godt hende kateketen deres velger å gjennomføre dette opplegget nå (evt. som en repetisjon hvis dere gjorde det i fjor).

Målet nå blir likevel at du selv tar ansvar for at du får fastet; at du får en rutine – noe du gjør ofte (hver dag eller flere ganger i uka) – noe som minner deg om tiden vi er inne i (altså fastetiden), og som hjelper deg å forberede deg til påsken.

Dere blir enige med kateketen deres hvordan dere skal gjennomføre fasten i år. Hvis det hjelper deg å ha et skjema der du kan holde oversikt over hva du gjør og hvor ofte du gjør det, så kan du gjerne bruke skjemaet fra Samling syv (til Økt 4, Ressursarkene side 3). Se om skjemaet nedenfor er brukbart eller lage ditt eget.

Hva gjorde/gjør du?	Hvorfor gjør du dette*	NÅR (tidspunkt, dato)	Kommentarer underveis